

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNH ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA TEMPORADA DE LAS MALALTIAS

Els senyors que d' ellas viuen,
¡cóm riuen avuy, cóm riuen!

CRÓNICA

Corra aquests dies per la premsa una notícia lamentable referent a un fet que sembla impossible puga haver ocorregut en una ciutat de 600 mil ànimes y que blasona de civilisada y de humanitaria.

Una pobra viuda de un obrer tallista, després de haver enterrat al seu marit a Lisboa, tornava per mar a Barcelona ab l'idea de anarse a reunir ab un seus parents que resideixen en un poble de la provincia. Per tota fortuna portava l'infelís un fill en las entranyas... un fill, l'únich patrimoni dels pobres.

Al baixar del vapor, al respirar els ayres de la terra natal sentí 'ls dolors del part, y no trobá de moment altre ausili que 'l que pogueren prestarli 'ls barquers que s'havíen encarregat de conduhirla a terra. Aquests la trasladaren a la barraca de uns pescadors de músclos, y allí la pobra mare passá la nit, extesa sobre una estora.

—Demá serà un altre día!—degueren dirli 'ls que pera consolarla li oferiren tota la seva pobresa: un aixopluch y un jas.

Y en efecte, siguió un altre día... pero un día de desilusions y un verdader calvari de tristesas y amarguras.

La mare-viuda acudí a trucar a l'Assil del Parch, y allí no pogué ser rebuda. En aquella casa no hi tenen alberch temporal sino 'ls pobres mendicants que pululan pels carrers molestant als transeunts. Per una estancia mes llarga que la que prescriu el reglament de la casa, son necessaries certas influencias de regidors ó tinents d'arcalde. La Verge Maria que s'hagués vist expulsada del pessebre ahont vá deslliurar al infant Jesús hauria acudit en vá ab el seu fillet als brassos al Assil del Parch: allí s'hauria vist rebutjada si no hagués portat un volant del arcalde ó de qualsevol dels que l'ajudan a gastar els cabals de la Pubilla.

Per fortuna posseheix Barcelona una magnífica casa de Maternitat y Expòsits. Mes que casa es palau suntuós, amplíssim, plé de grandesa, construít a tot gasto, y admiració dels forasters que 'l visitan, posant als núvols l'explendides de la Diputació provincial que doná carta blanca al malaguanyat arquitecte Sr. Oliveras per enterrar en aquella construcció alguns milions de pessetas. Allí ó en la seva vella sucursal del carrer de Ramalleras, qu' es lo mateix, acudí la pobre mare-viuda, en demanda de un llit pera reposar ella y donar vida y escalf al fill de las sevas entranyas; pero tampoch allí la pogueren admetre. Aquell infant era fill de legítim matrimoni, y la Casa de Maternitat y Expòsits s' ha creat y subsisteix únicament pels fills de pares desconeguts. Tal vegada 'ls que provehien a la seva construcció pensaren ab els fills qu' ells y 'ls de la seva casta poguessen enviarhi. Per aixó la feren tan gran y tan hermosa.

¿Ahont havia de anar l'angustiada pelegrina, trobant tancadas las portas del Assil del Parch y de la Casa de Maternitat y Expòsits?

Tercera y última estació: Hospital de la Sta. Creu.

Allá la examinaren, la polsaren y li digueren:

—Aquí no hi ha puesto per vosté: vosté no te febre.

Havía deslliurat el día avants, necessitava 'ls cuidados esmerats que tota dona ha menester en el tránsit de ser mare... pero no tenia febre. ¿Quí mes felís qu' ella, encare que no tingués hont recotzar el cap, si no tenia febre?

No tenint febre se 'n podia anar a passeig, y a passeig van enviarla en aquella santa casa, que viu

fá cinch sigles de la caritat dels barcelonins y dels llegats quantiosos de algunas generacions de personas benéticas.

La viuda-mare, arribada al extrém de la debilitat, potser de la desesperació, vá caure postrada al pedris de una escaleta. Allá uns transeunts la varen trobar, acudint pressurosos al arcalde del barri de Sant Agustí, y aquest y 'l tinent de arcalde del districte, Sr. Montaner ab sos recursos particulars han suplert las deficiencias de la beneficencia oficial.

¿No es escandalós que aixó passi a Barcelona?

Aquí, hont cada any s'aixecan per dotzenas els convents, que un els veu brotar com els bolets al bosch en temps de pluja, afirmantse que sols per la práctica de la caritat y 'l bé son edificats ¿no es una vergonya que pugan ocorre cassos com el que acabém de citar, recayguts en una dona infelís, no culpable d'altre delictes que 'ls de ser viuda, mare, pobra y honrada?

Magnífich tema tenia en aquest cas especial—un de tants dels que ab freqüencia ocorren en aquesta metròpoli de 600 mil ànimes—el bisbe nou; magnífich tema pera conmore fundament ab els raigs de la seva eloqüencia 'l cor sensible dels seus fidels.

No hauria deixat de aprofitarlo 'l seu antecessor Urquinaona, sempre atent com un pare amorós als batechs de la miseria. Capás era de oferir a la viuda-mare la cambra més confortable del seu palau.

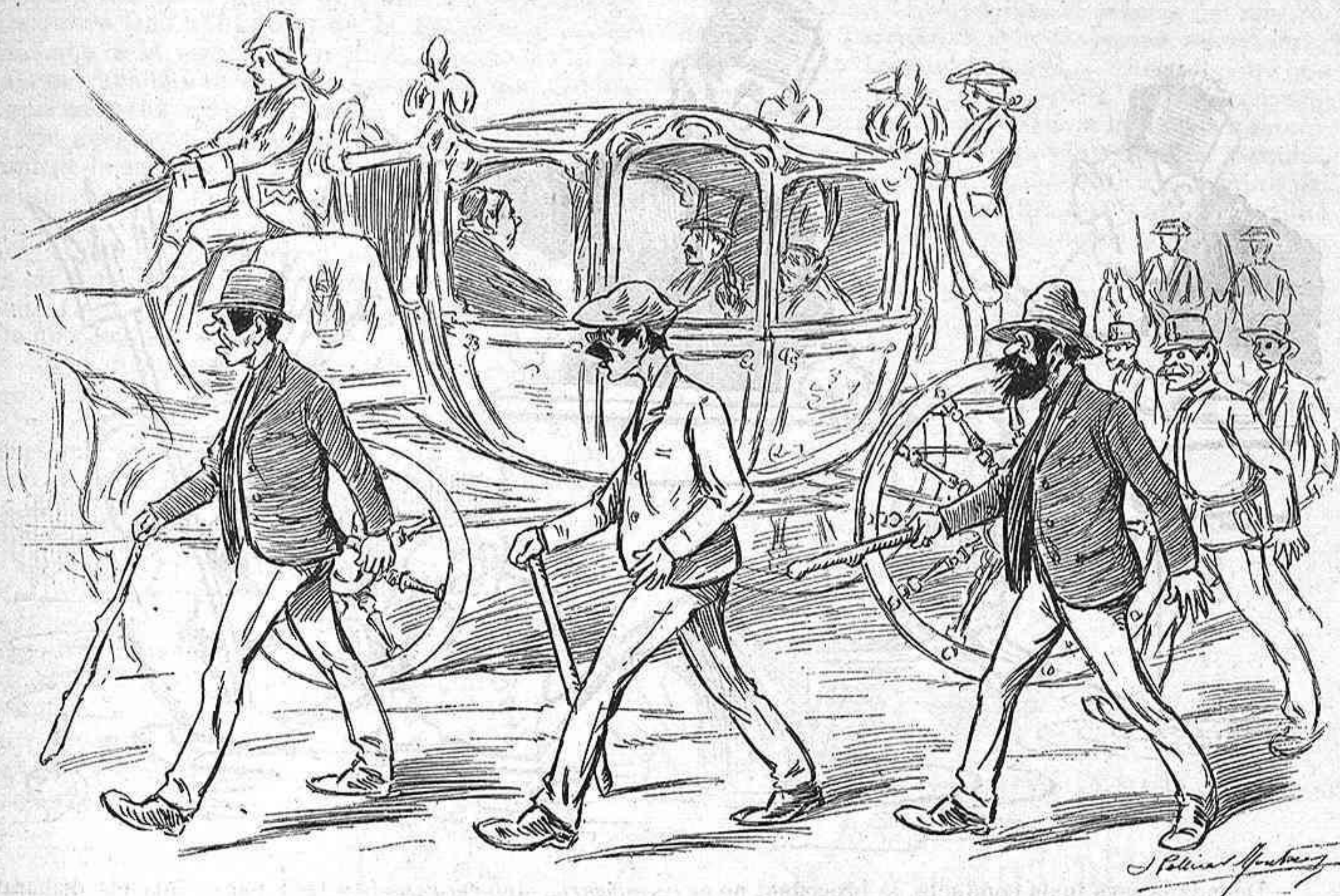
Peró l'*Eminentíssim* Cardenal, per lo vist no ha tingut temps d'enterarse del fet, y si 'l veu citat en els periódichs capás serà de passarlo de llarch, sense enfondars'hi gayre, atret per algun objecte, que de moment estimula més la seva atenció de magnat de la Iglesia y pastor espiritual del reumat barceloní.

Sí, en la premsa avuy com avuy, hi buscará ab preferencia la resenya de la seva solemne entrada a Barcelona, dintre de la arqueológica carrossa del Marqués de Castellvell, la mateixa que serveix a prevenció de pluja pera la conducció de la Custodia en la professó de Corpus, ab sos lacayos y palafreners emperrucats y empastifadas las galdas de vermelló. Al suau balanceig de las mallas que la tenen en suspensió ¿quí 's recorda de una viuda-mare, recorrent desolada ab el seu fillet als brassos els carrers de Barcelona, convertits en carrers de l'amargura?

En la premsa hi buscará joyós la descripció del banquet espléndit ab que diumenje va obsequiar a las autoritats de Barcelona, en el seu palau, superbament restaurat de fresch, al objecte de impetrar el seu apoyo entre bocada y bocada d'exquisits menjars y entre copa y copa de selectes vins, en la ruda campanya que 's proposa entaular contrala llibertat, el progrés y la civilisació moderna.

En la premsa sobre tot hi buscará adelarat l'eco de la seva famosa pastoral d'entrada, atapahida de lletra menuda y llarga com un día sense pá, anatematisant a la vida moderna y a la llibertat del pensament, proclamant la superioritat de la potestat religiosa sobre la potestat civil, predicant la rebelió a las lleys dels país que no sigan del agrado de las autoritats eclesiásticas... ¡tot aixó en nom de la pau!... y l'ansant de la mitra plena a corull punyadas d'injurias contra determinats periódichs, entre 'ls quals ens ha dispensat l'honor de contarhi al nostre, si bé anomenantlo sols L'ESQUELLA, es a dir, menjantseli de una bocada LA TORRATXA, lo qual ja son tragaderas, fins tractantse de un prelat que tingué a bé demorar alguns mesos la seva presa de possessió, pera passar tranquilament l'estiu en la terra fresca d'ayguas regaladas y aperitivas.

L' AUCA DE L' ARRIBADA DEL BISBE
EL PRIMER REDOLÍ

Al entrar en la ciutat
va molt ben acompanyat.

No 'ns queixém de que l' *Eminentíssim* haja volgut distingirnos ab las sévas intemperancias; aném al costat del progrés modern y de aqueixa llibertat per ell tan aburrída, y no 'ns hem de moure de aquest terreny, ahont ens trobém acompanyats de la gent que pensa y que sent, lliure de preocupacions y de servilismes, quan no de hipocresías impropias dels no-tres temps.

Podrá atacarse'ns; podrá hostilisarse'ns; pero consti qu' estimém la lluyta, porque la lluyta es la vida. Y consti sobre tot, que no som mancos.

P. DEL O.

...
ÍNTIMA

Tú m' has hipnotisat, dona gemada,
tú, m' has hipnotisat,
y m' imposas tan sols ab la mirada
la teva voluntat.

Un amor infinit me sugestionas
y no 'l puch eludir,
els mes closos secrets, quan m' enrahoñas,
mot á mot me fas dir.

Mon ànima malalta 's transparenta
sota 'l domini teu;
¡Sabs mes que jo que plau y que atormenta
al feble esperit meu.

Quan fixo ma mirada en ta mirada
me trobo aclaparat,
y sento la impotencia tremolada
del pobre anestesiat.

De ma vida en las horas intranquilas
quant y quant he sufert!
pro, só après á llegir en las pupilas

com en un llibre obert.

Y sé d' ahont treus la suau fosforescencia
dels ulls enlluernadors,
y que 'ls dona á vegadas la potencia
dels hipnotisadors.

Desitjos ignorats, ideas noves,
t' omplan el pensament
y quan allá á la nit soleta 't trobas
el cor te bat furient.

Esclava de la plétora de vida,
l' amor t' está minant,
perque ets de l' Afrodita benehida
la imatge palpitant.

A. LLIMONER

...
¡POBRE POBRE!

—Una caritat, senyor!...

Al sentir aquella veu, que segurament no sonava en els meus oïdos per primera vegada, vaig alçar el cap.

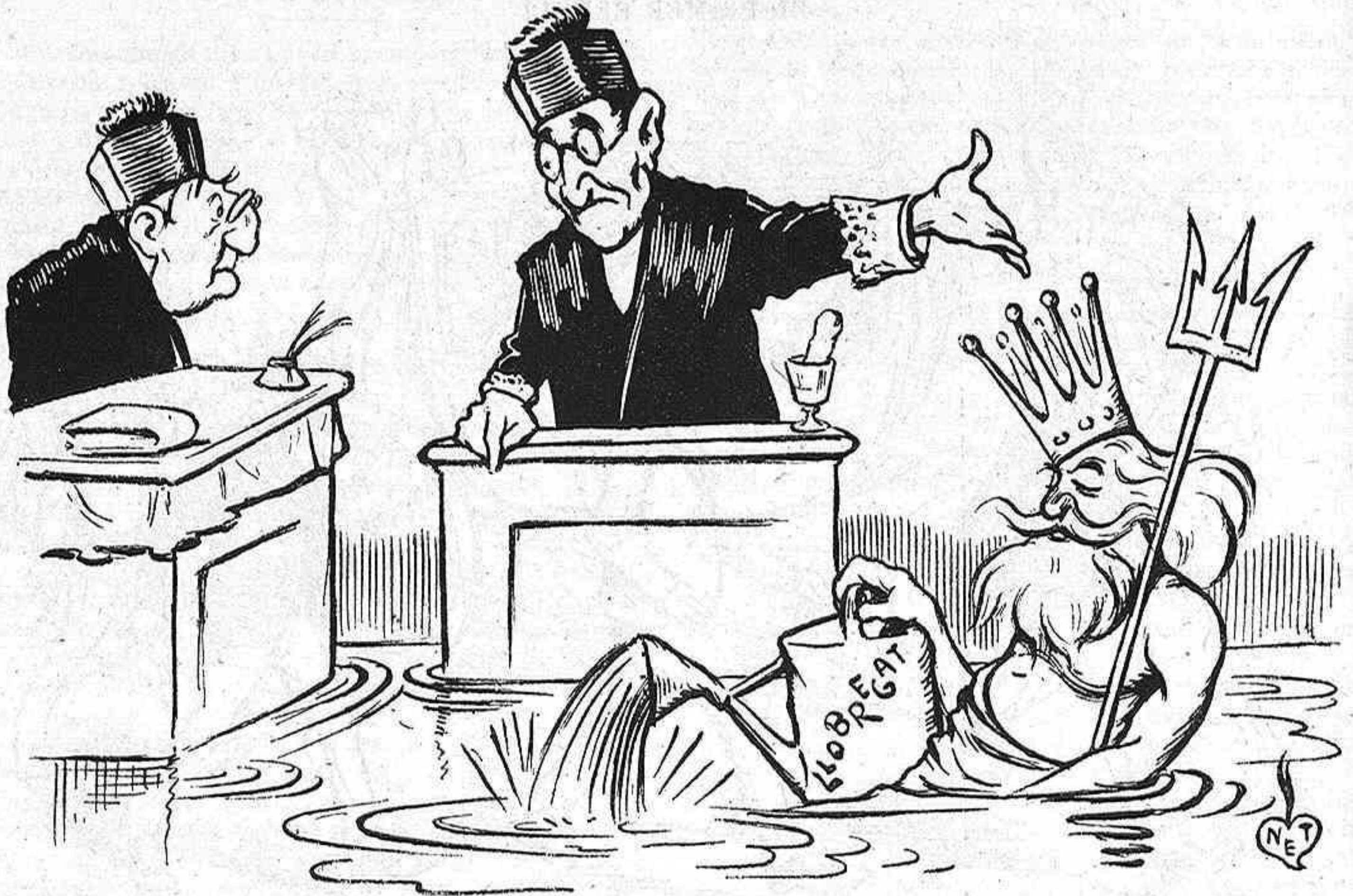
—¡Cóm!... ¿Vos per aquí?

—¡Ah!... Jo tampoch l' havia conegut.

Era 'l Mingo, un pobre coix, que dos ó tres anys enrera solfa posarse diariament en una cantonada dels voltants del Born. Jo llavors passava per allí molt sovint y de tant en tant li donava alguns cèntims. Tenia 'l pobre un aspecte molt simpátich y atrayent, y pocas eran las personas que, poguentho fer, passessin de llarch sense allargarli una monedeta.

—¿Us va bé la cosa?— li preguntava jo algun cop.

L' ENCAUSSAMENT DEL LLOBREGAT

—Donada la seva mala conducta, lo procedent no es *encaussarlo*, sino *encausarlo* y ferli pagar tots els disbarats que ha comés.

—May menos: Deu me conservi forsa anys la parroquia. Es molt bona aquesta cantonada.

—Me 'n alegro.—

Els meus assumptos me desviaren poch després de camí y ja may més, ni per casualitat, vaig tornar á passar pel puesto del Mingo. Pero 'l suposava com sempre allá, conservant y augmentant potser la seva clientela de benefactors, ferm en aquella cantonada «tan bona.»

D' aquí la meva sorpresa al trobarlo després de tant temps demanant caritat en un recó dels barris de Sant Antoni, es á dir, á cent lleguas del seu habitual camp d' operacions.

—¡Y donchs!—vaig tornar á dirli—¿vos per aquí?

—Ja ho veu, desgracias de la vida... Quans ens pensém estar bé...

Y al pobre Mingo la veu li tremolava y dos llágrimas li relliscaren cara avall.

No; aquell home no era 'l mateix de dos á tres anys enrera. Estava vell, abatut, pansit... Semblava més miserable, més pobre que no llavors.

Per forsa tenia que havern'hi passat alguna de molt grossa.

—¿Per qué us en haveu anat del Born?—vaig dirli.

—No me n' he anat: me n' han tret.

—¿Quí?

—¡Ay!... Es una historia, l' historia més trista que 's pugui imaginar.—

Y 'l Mingo va contármela.

Aquella cantonada del Born era *seva* desde feya una pila d' anys. S' havia instalat allí una vegada que, passanthi, 'l seu ull intel·ligent ne descobrí las excelencias, y ja no se 'n havia mogut més.

La parroquia, sense contar els passavolants que molt sovint hi queyan, era magnífica. No 's podia

DESPRÉS DE LA VICTORIA

—Si no me 'l treuhen d' entre mans, el deixo com una decoració de teatro.

dir que 'l puesto fos una canongia ni que dongués lo suficient pera ferhi una fortuna, perque avuy, captant, raro es el pobre que arriba á poguerse retirar; pero Deu n' hi doret de la butxacada de cén-tims que cada vespre se 'n duya á casa. No hi ha gayres treballadors qu' escarrassantse deu ó dotze horas cada día 's fassin tan bon jornal.

Per desgracia un dematí, á la cantonada del davant de la seva va posars'hi un altre pobre. ¡Y quín pobre! Baldat, manco, casi cego, horrorosament atrocinat... Una verdadera piltrafa humana.

—Al notar la presencia d' aquell competidor—deya en Mingo—ja 'm vaig veure perdut. Per mi sol, pensava, n' hi ha prou; pero jo y ell ¿cóm es possible que pogném viure?

—¿Per qué precisament va anar á posarse tan á prop vostre?

—No ho sé; potser casualitat, potser un mal intencionat va aconsellarli, no ho vaig volguer averiguar. Lo que jo veyia, lo que endavinava ab el coneixement que la experiencia m' havia donat, era que aquell pobre acabaria per causar la meva ruína.

—¿No podíau ferlo marxar d' allí?

—¿Ab quín dret? Jo m' havia apoderat d' una cantonada, ell se 'n aparroquianava un' altra. Mentres no 's fiqués en el meu terreny, ¿quín remey me quedava sino callar y rosegarme 'ls punys?

—Jo 'm pensava qu' entre vosaltres us guardavau consideracions y procuravau no fervos mal...

—No ho cregui. Els pobres som lo mateix que 'ls richs. Lo que mira tothom es anar bé ell, y 'ls demés, si tenen maldecaps, que se 'ls passin.

—¿Per qué, de bonas en bonas, no li deya alguna cosa?

—Ja vaig ferho.

—¿Qué us va contestar?

—Res: era mut. ¡Ja veu quina xiripa! Baldat, manco, casi cego y mut!... ¿Cóm podíau competirhi jo, pobre de mí, que únicament soch coix?—

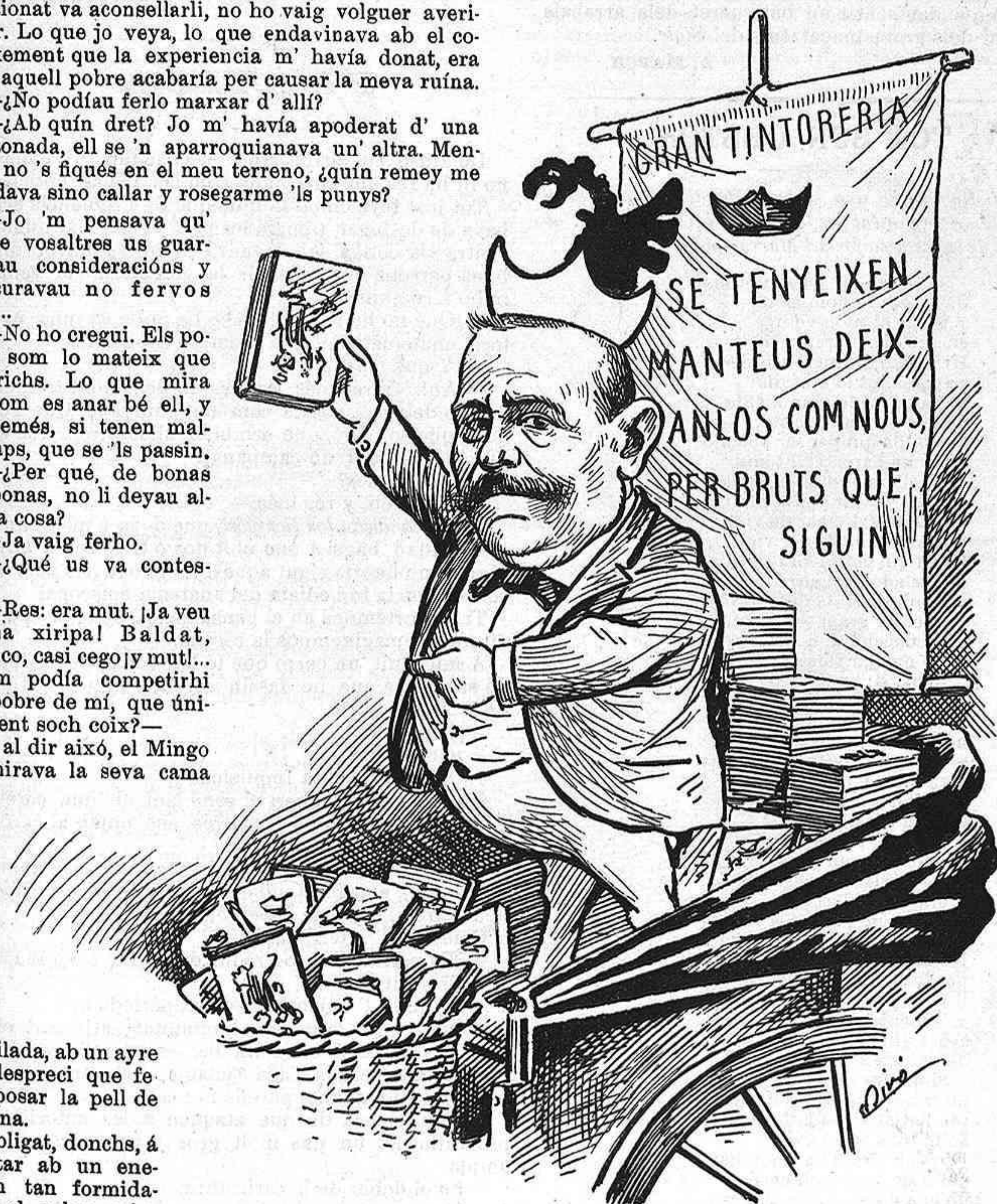
Y al dir aixó, el Mingo 's mirava la seva cama

físicas, havia procurat donar á la seva veu un to més trist, més conmovedor que may...

¡Inútil esfors! La silenciosa *eloquencia* del mut resultava més persuasiva que las sevas planyideras lamentacions. La gent passava, y entre 'l coix que ab accent tendríssim deya:—¡Una caritat, senyors! y 'l desventurat mut, qu' exhibía las sevas numerosas miserias sense poguer pronunciar una paraula, no titubejava gens: la limosna era casi sempre pel pobre baldat. Per cada céntim que 'l Mingo recullía —ell ho veyia—el seu contrincant n' arreplegava cinquanta.

La clientela del coix, á mida que la del altre augmentava, anava cada día disminuhint. Poch á poch

L' ARENGA DE 'N RAYMOND PALOMO, dentista y tintorer

mutilada, ab un ayre de despreci que feya posar la pell de gallina.

Obligat, donchs, á lluytar ab un enemich tan formidable, el pobre coix, ja que no podíau igualarlo en desgracias

—Vajin venint, caballers, vajin venint, y no 's pensin que siguin quentos, que soch jo mateix el que ho dich. «Tant per las condicions de l' obra com per l' interés ab que ha sigut esperada, no cal duptar de que *Els sots feréstechs* serán l' éxit de la temporada.»

la seva llastimosa cantarella deixá de produhir efecte; molta gent passava pel seu davant com qui diu sense adonarse'n, y al fi, convensut de que la cantonada del Born estava per ell acabada, degué 'l Mingo pendre l' heroyca resolució d' abandonar el punt al seu victoriós rival, buscant á l' altra part de la ciutat un cantó qualsevol, un cantó despreciat, qu' encare cap miserable hagués volgut ocupar.

—Y vel'hi aquí—deya 'l desditzat, balancejant el cap ab desesperació:—aquí 'm té desde llavors, parant la má desde 'l dematí al vespre per recullir una miseria, mentres aquell poca pena allá 's fa home, explotant un barri que 's pot dir que jo l' havia descubert...

Y 'l pobre Mingo, «que no era més que coix,» continuava ab veu alterada la seva lletania de lamentacions y parlava del infelís baldat, manco, casi cego y per anyadidura mut, ab la mateixa rencorosa admiració que deu sentir un botigueret dels arrabals al parlar dels grans magatzems del *Sigle*.

A. MARÇH

TOT SON GUSTOS

Poesia distingida ab una carbassa de tamany natural en el Certamen organiat per la colonia VILLA PAULA, ab motiu de la festa major del Marrampinyo.

Ja se sab qu' en aquest mon
de gustos tothom ne té
y ja cás ni se 'n vol fé
encare que extranys molts son.
Hi ha qui tocant l' acordeon
se passa tot lo sant día;
hi ha qui té la gran manía
de muntar en bicicleta;
fins hi ha qui per ser poeta
daría un nap... si 'l tenia.

D' altres es el gran desfici
l' aná á pescar per la platja;
per alguns, l' anar de viatge
ho han agafat ja per vici.
Hi ha qui gosa fent l' ofici
de cas-adó'; un altre troba
que sols disfruta quan proba
de menjar grapats de neu,
y 'n coneix un, que 'l gust seu
es de menjar forsa roba.

Roba, sí; panyos, teixits,
de llana, seda y cotó:
já dintre del pahidó
no n' hi té poch de vestits!
—Quins gustos mes exquisits!
algú dirá, y ab rahó,
pero 'l qu' es per ell aixó
es molt senzill, y té ja
la costúm, per esmorsá
de menjarse un mocadó

No es aixó lo mes xocant;
l' original del cas es
que com mes vá, mes y mes
aquest gust li va augmentant.
No fá molts días que anant
per fora, dins la tartana
li vingué un atach... de gana
y 's menjá ab bonas rahons
l' hermillá y els pantalons
de un pagés de Vilaplana.

Si un día va á passejar
no 's mira pas si las donas
son lletjas ó son bufonas;
ab la roba 's sol fixar
Fá poch que 's va enamorar
del trajo vert molt encés
de una noya, y com sigués
que ab el vert va entussiasmarse,
¡la pobreta va quedarse
ab la camisa no mes!

¡Oh! d' atrocitats així
ne fá... cada vegada una;
per célebre y oportuna
la que se li va acudí
un vespre al aná á dormí.
Va entrá' á l' arcoba ab mals fins
comensant per els cuixins,
y si no 'l treuhen á brassos
crech que 's menja 'ls matalassos
els llensols y 'ls trespuntins.

A un home aixís, mes valdría
que Deu del mon el tragués,
pro segons ahont el portés,
jo crech que 'l mateix faría.
La seva extranya manía
pot portar mal resultat,
y si es cert lo qu' han contat,
noyas, cal que feu l' ull viu,
perque diu que aquest estiu
se vol menjá un envelat!

J. STARAMSA

PLÁTICA

Déixinse de ferrocarrils, electricitats y Weylers;
no hi ha res que corri tant com las malas noticias.

Tot just feya cinch minuts que Sa Eminencia acabava de desfogar tipogràficament el seu mal humor contra «la botiga del davant,» ja hi va haver una bona persona que va tenir la galantería de venir-m'ho á comunicar.

—¿Que no ho sab? El bisbe ha publicat una pastoral anatematizant á la premsa avansada.

—¿Y qué més?

—¡Ah!... Y res més. Pero es un document tremendo: els deixa á vostés com un guinyapo. Que son aixó, que son alló, que semblan alló altre... Els en diu á l' alsada d' un campanar.

—¿Y qué més?

—Ja li dich, y res més.—

¡Cómo cambian los tiempos!, que deya a ¡uell andalus. Si aixó hagués succehit dos ó tres cents anys enrera, no hauría sigut aquest inofensiu *res més* la conseqüencia immediata del anatema episcopal.

Transportemnos ab el pensament á aquella época dítiosa é imaginemnos la escena.

A mitja nit, un carro que té las rodas revestidas de suro pera que no fassin soroll, s' atura davant de la nostra porta.

—¡Pam pam!

—¿Quí hi ha?

—Obríu á la santa Inquisició.

Quatre homes, cubert el semblant ab una careta negra, s' apoderan de nosaltres, ens pujan al carro, y cap al palau del Sant Ofici.

Arribats allí, 'ns introduheixen en una sala ahont el tribunal, amagat també derrera de la corresponent careta, ens está esperant fa rato.

Comensa l' interrogatori.

—¿Es veritat que sou redactor de LA ESQUELLA?

—Es veritat.

—¿Quín es l' objecte d' aquest periódich?

—Distreure á la mísera humanitat satirizant els seus vicis, posant en solfa las sevas relliscadas y dihent una vegada cada semana, mitj en broma, mitj en serio, quants parells fan catorze.

—Se us acusa de que ataqueu á las autoritats, pintantlas ab un nas molt gros y una boca molt ampla.

—Es el deber de la caricatura.

—Se us acusa també de que us burleu dels regidors, dels municipals y dels agents d' ordre públich.

—Alguna vegada...

—Se us acusa aixís mateix de que critiqueu els actes de tothom, y diheu si 'ls carrers son mal empedrats, si á consums se fan tarugos, si tal actor representa malament, si tal pintor no sab lo que 's pesca...

—Declaro humilment qu' es cert.

—Se us acusa, en fí, de que publiquen versos alegres, articles que fan esquinsar de riure, quèntos divertidíssims y xaradas que costan molt d' endavinar.

—Tampoch ho nego.

—¿Es dir que confesseu?... *Sufficit.* El tribunal se retira á deliberar.

Deliberació que dura cinch minuts y al final de la qual se 'ns condemna á ser cremats vius, ó á ser es-

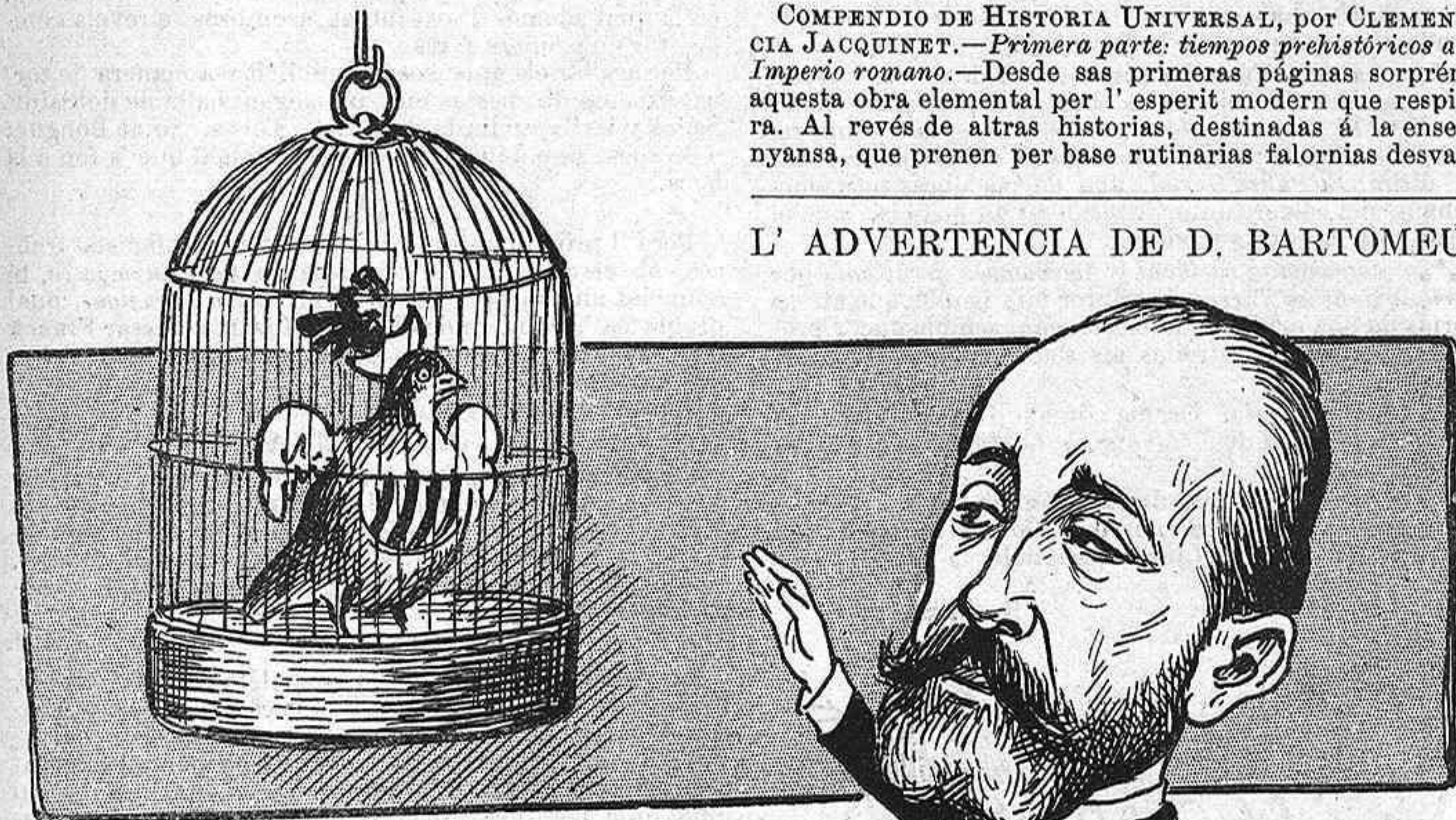
Tot quant sobre d' ella podríam dir seria pàlit pera posar de relleu son inmens valor literari, filosófic y sociològic. No en vá Tolstoi es considerat avuy com la venerable figura del evangelista de l' edat moderna, que aplica sa genial inteligencia y la inmensa bondat del seu cor á concordar la doctrina cristiana en tota sa pureza ab el progrés moral de la generació vivent.

Escriptor espiritualista y humá á la vegada, tenen una atracció irresistible els sabrosos fruyts de la seva ploma, realsats per una vida de abnegació y desprendiment, que l' ha conduhit, ab tot y ser un dels magnats russos més acaudalats, á confóndres ab el poble que sofreix y treballa, treballant y sufrint ab ell, per' alentarlo ab las sevas doctrinas de rehabilitació, portadas á la práctica.

El «*Venid á mí...*» del gran escriptor es un esclat de llum esplendorosa, que penetra fins á lo més fondo de la conciencia humana.

COMPENDIO DE HISTORIA UNIVERSAL, por CLEMENCIA JACQUINET.—*Primera parte: tiempos prehistóricos al Imperio romano.*—Desde sas primeras páginas sorprén aquesta obra elemental per l' esperit modern que respira. Al revés de otras historias, destinadas á la ensenyansa, que prenen per base rutinarias falornias desva-

L' ADVERTENCIA DE D. BARTOMEU

quarterats ó á ser penjats pels peus en la torre més alta del palau pera servir de pastura als corbs, á las áligas y als mussols.

Tot aixó, y potser més, hauría passat en aquells temps. Avuy, ja ho veuen: «que sou aixó, que sou alló, que sembléu alló altre,» y res més.

El prelat dispara pastorals, pero ni 'l carro de las rodas de suro vé á buscarnos, ni 'l sant tribunal de la fe 'ns fa la menor pregunta, ni nosaltres deixém de gastar bons colors ni de dormir com uns beneventurats.

¡Ah, señores! —que diría qualsevol orador parlamentari:— ¡Benehit sigui 'l progrés que 'ns permet á tots viure y marxar endavant ab tan deliciosa armonía! Els bisbes excomunicant á la gent... la gent no fentne cas...

Y tutti contenti.

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

VENID Á MÍ... *Historia de la época de los primeros cristianos*, por el CONDE LEÓN TOLSTOI.—Ab aquesta obreta deguda á la ploma del célebre escriptor rus acaba d' enriqueixre la popular *Colección Diamante*, constituhint el volumen 78 de la mateixa,

—Mira, si no procuras aprendre de modos, et retiro las *bessas...* y ja has fet á tots.

nescudas ab la pedra de toch de las ciencias experimentals, la Sra. Jacquinet, apoyada en els últims descobriments, explica 'l pas dels homes primitius sobre la terra, en relació ab l' estat físich del globo, y descriu ab tochs acertats el desenrotlló successiu de las primitivas civilitacions. Laudable es la tendència á sustituhir la cronología dels soberans, objecte de l' Historia ensenyada segons las vellas rutinas, per l' Historia del progrés humá, degut principalment á la massa social.

Forma part aquest llibre de las publicacions de la *Escuela Moderna*, de qual institució consagrada á l' ensenyansa científica y racional tinguerem el gust de ocupar-nos temps enrera. El volum está esmeradament imprés en la Estampa de la Campana y L' ESQUELLA

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Materiales y documentos de Arte español publicados bajo la dirección artística de Mira Lerroy, per la casa Parera.—Año 2.º—Cuaderno 2.º—Conté vuit láminas interessantíssimas, y 'l principi de la *Llista de honor* dedicada als subscriptors de la Revista.

*** La casa Tasso ha aumentat ab dos nous volums la interessant colecció de las obras completas del famós novelista H. de Balzac. Comprén el primer las dos narracions *Una hija de Eva* y *Memorias de dos jóvenes casadas* y l' últim: *El Padre Goriot*, una de las obras més emocionants del célebre autor, considerat ab justicia, com el creador de la novela moderna.

*** *Astronomía racional y Astronomía irracional* por Enrique Sánchez Torres. Escriptor infatigable, que ab sas teorías de una originalitat extravagant sembla que 's proposi fer veure las estrellas als seus lectors y ho consegueix.

*** *Mare y Filla*. Drama cómic hírich en tres actes y en vers, original de J. Montseny Carbonell, ab música del mateix.

*** *Ditxosos coloms!* Juguet cómic en un acte y en prosa, original de J. Bernardó y March, estrenat en lo Teatro Lope de Vega (Jardí Assiálich) la nit del 19 de novembre de 1898.

RATA SABIA

ROMEA

Dilluns va estrenarse un sainete de 'n Got y Anguera titulat: *La societat del Bon Apreni ó 'l ball de la punyalada*.

Es una producció animada y divertida, encare que s' aparta algun tant de la justa observació del natural. El tipo de un jove tímit que á copia de beure copas fa 'l valent, y á copia de fe 'l valent acaba per imposarse á un pinxo pinturero y xerraire, fins que á lo millor de sas valentías la séva mare se l' emporta á casa seva com una criatura á empentas y esquenadas, es el principal de l' obra, constituhint la base del assumpto, qu' en el fondo ja que no en la forma, recorda una mica *Los valientes*.

En alguns trossos del diálech 'l Sr. Got fa gala de son esperit xistós.

L' obra va ser molt aplaudida, cridant el públich al autor á las taulas al final de la representació.

NOVEDATS

D' anuncis que no 's compleixen el día marcat, no 'n vulguin més. «Tal día tal obra»—diuhen els cartells. Y en efecte, á falta de l' obra anunciada, 's posa *La Bohème*. Sort de la partitura de 'n Puccini, que serveix á maravella pera sortir de compromisos!

Perque además resulta que las demás obras que 's posan no s' aguantan. Del *Josef* de Méhul, ab tot y ser una deliciosa partitura, no se 'n van donar més que duas representacions, la segona sense casi ningú al teatro.

No sé quantas se 'n donarán de *L' Africana*; pero de segur que no serán moltes, si ateném á la freda acullida que va tenir, á pesar dels esforços del Aragó, mal correspostos pels demás artistas.

Y aixís sense éxits de aquells que s' imposin va passant la temporada que ha sigut ben desgraciada.

Diumenje al matí, 'ls protectors de la *Filarmónica* que cada día son en major número, ompliren el teatro de gom á gom.

¡Y quín entussiasme més ardorós y més legítim, al saborejar els primors de un selecte concert, interpretat divinament!

La orquesta dirigida per en Crickboom va fer maravellas de ajust y de homogeneitat... y respecte al insuperable pianista Pugno, tot quant diguessem en elogi séu resultaría pàlit, puig no 's comprén sino sentintlo aquell domini tan complet del instrument, aquella manera tan perfecta de donar vida, brillantés y expressió á las pessas qu' executa. Sigueren aquestas el *Concert* de Grieg y una pessa de la seva propia cullita titulada *Concertstück*, en la qual además d' executant asombrós se revela compositor de primera forsa.

Per acallar els aplausos del públich y á manera de torna, executá dos pessas més; un elegant ballable de Saint-Saëns y la Rapsodia 11 de Litz... Torna, no de llonguet ó de coca, sino de pá de pessich de aquell que 's fon á la boca.

Pera 'l próxim dilluns, l' eminentíssim pianista francés, ab el concurs de l' orquesta de *La Filarmónica*, té anunciat un concert públich en el *Teatro Principal*, qual programa 's compón de obras de Mozart y César Franck pera piano y orquesta y de obras sinfónicas de Schumann, Saint-Saëns y Bizet.

Una verdadera solemnitat artística.

CATALUNYA

Continuan las representacions de *Doloretas* interpoladas ab las de otras obras celebradas del repertori xich.

Estreno en porta: *Los niños llorones*, obra que com totas las que 's posan en escena ve facturada de Madrit, en qual Teatro de Apolo ha sigut, segons diuhen, estrenada ab éxit.

GRAN-VÍA

No va fer més que passar la sarsueleta *Las Venecianas*, lletra de 'n Mario fill y Paso y música dels mestres Abati y Alvarez. La veritat es que la cosa no val la pena.

Ab lo que l' empresa ha trobat un element de verdadera atracció es ab *El hombre artificial*, un autómata ó ninot que per medi de un enginyós mecanisme escriu, dibuixa, pinta y endavina 'l pensament, lo qual además de raro, resulta graciosíssim, degut á la forma ab que 's presenta.

Sino que avuy no 's pot creure en bruixas... pero qui sab! Si l' *Eminentíssim* se 'n adona, es molt capás de comunicar al *Hombre artificial*, per ser un progrés de la civilsació moderna, que com á tal ho fa tot menos resar el rosari y dir mal dels liberals.

TÍVOLI (CIRCO EQUÈSTRE)

Debuts y més debuts á tot drap.

La comptesa R., la qual presenta gossos ensenyats ab aristocrática distinció, que ja la seva catedrática no hauría de tenir sanch blava.

Els clowns Pipi y Augusto que desplegan molta gracia en el seu treball.

Y 'l mestre Leo Rápoli que obté cada nit una ovació ab sos treballs d' equilibri en una escala perpendicular, y ab sos jochs malabars modelo de presició y llimpiesa.

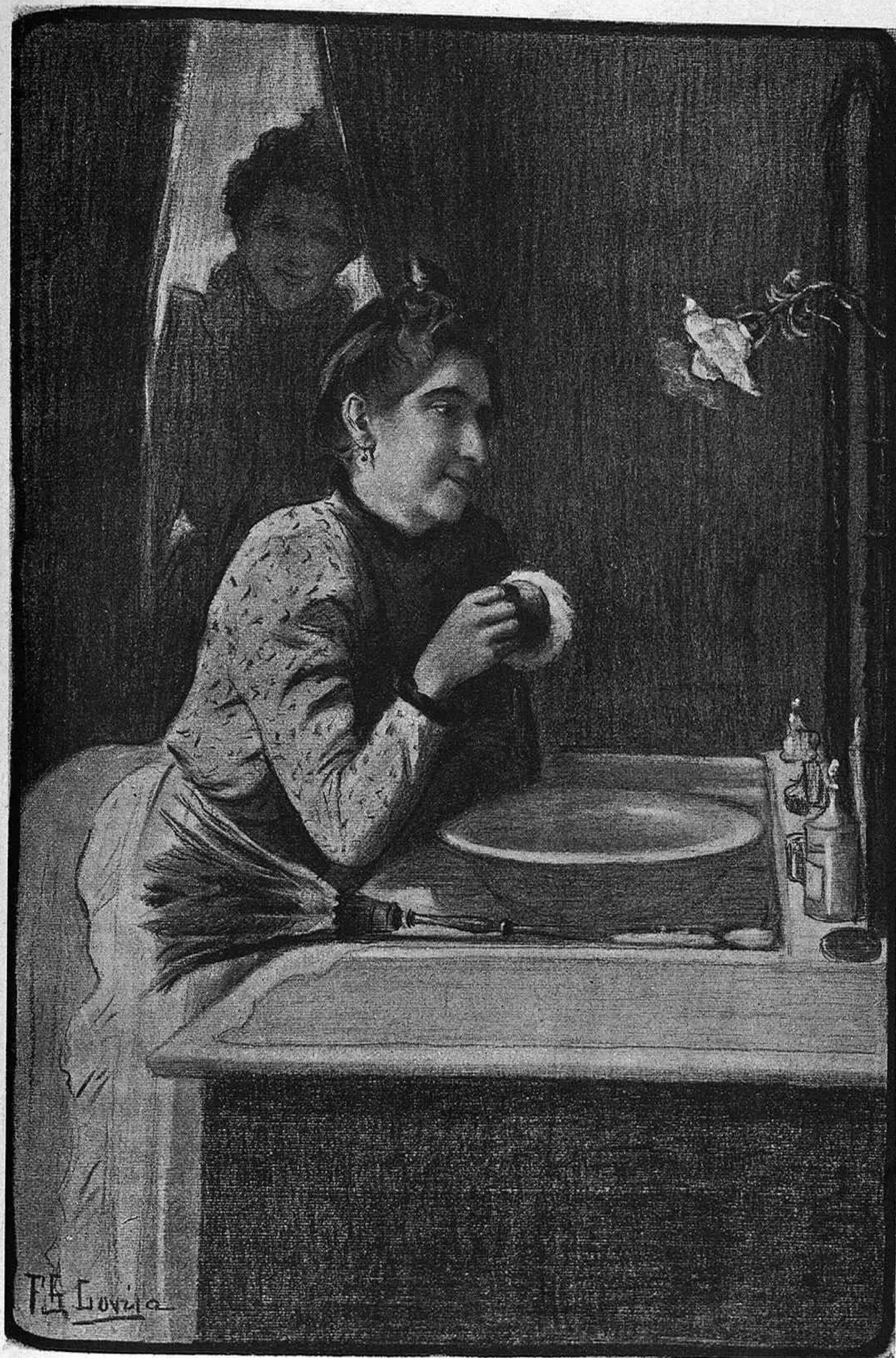
N. N. N.

MANIFEST

ALS ELECTORS BARCELONINS

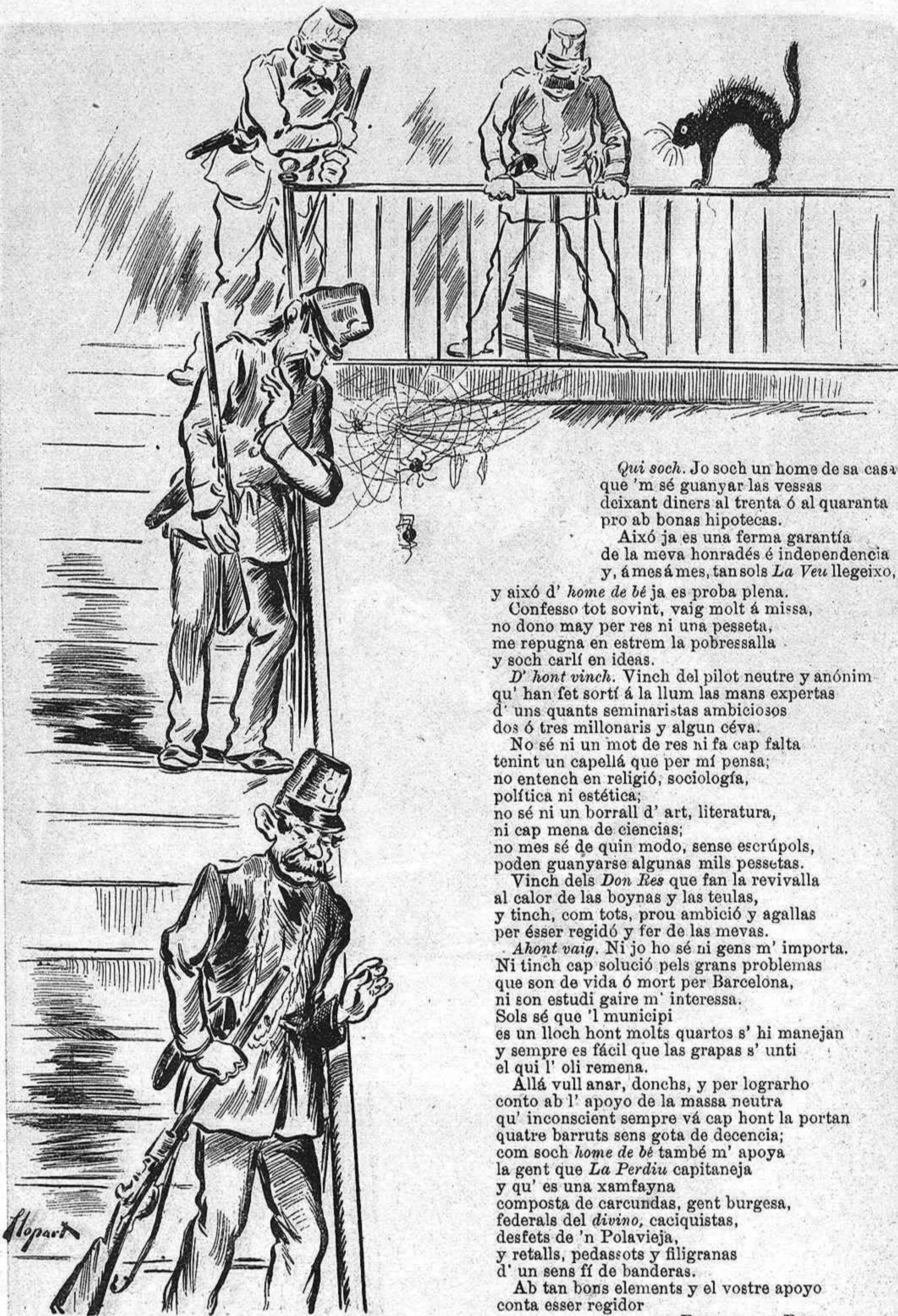
Conciutadans: Sentint fervents desitjos de dar la meva empenta á l' obra colossal y redemptora de nostra renaixensa, tinch ganas de ficarm' de cap y grapas en la restauració de vostra hisenda y espero que 'm dareu vostres sufragis en la próxima lluyta electorera.

AL TOCADOR

—¿Ab qué deuen empolvare las donas negras?
—Ab fum d' estampa.

L' ESCALA DEL GOVERN CIVIL

—Alerta, Bermudez. ¿Pasa algo?
 —Sí, señor.
 —¿Qué?
 —Un tranvía.

Qui soch. Jo soch un home de sa casa que 'm sé guanyar las vessas deixant diners al trenta ó al quaranta pro ab bonas hipotecas.

Aixó ja es una ferma garantia de la meva honradés é independéncia y, á mes á mes, tan sols *La Veu* lleigeixo,

y aixó d' *home de bé* ja es proba plena.

Confesso tot sovint, vaig molt á missa, no dono may per res ni una pesseta, me repugna en estrem la pobressalla y soch carlí en ideas.

D' hont vinch. Vinch del pilot neutre y anónim qu' han fet sortí á la llum las mans expertas d' uns quants seminaristas ambiciosos dos ó tres millonaris y algun céva.

No sé ni un mot de res ni fa cap falta tenint un capellá que per mí pensa; no entench en religió, sociología, política ni estética; no sé ni un borrall d' art, literatura, ni cap mena de ciencias; no mes sé de quin modo, sense escrúpols, poden guanyarse algunas mils pessetas.

Vinch dels *Don Res* que fan la revivalla al calor de las boynas y las teulas, y tinch, com tots, prou ambició y agallas per ésser regidó y fer de las mevas.

Ahont vaig. Ni jo ho sé ni gens m' importa. Ni tinch cap solució pels grans problemas que son de vida ó mort per Barcelona, ni son estudi gaire m' interessa. Sols sé que 'l municipi es un lloch hont molts quartos s' hi manejan y sempre es fácil que las grapas s' unti el qui l' oli remena.

Allá vull anar, donchs, y per lograrho conto ab l' apoyo de la massa neutra qu' inconscient sempre vá cap hont la portan quatre barruts sens gota de decéncia; com soch *home de bé* també m' apoya la gent que *La Perdiu* capitaneja y qu' es una xamfayna composta de carcundas, gent burgesa, federals del *divino*, caciquistas, desfets de 'n Polavieja, y retalls, pedassots y filigranas d' un sens fí de banderas.

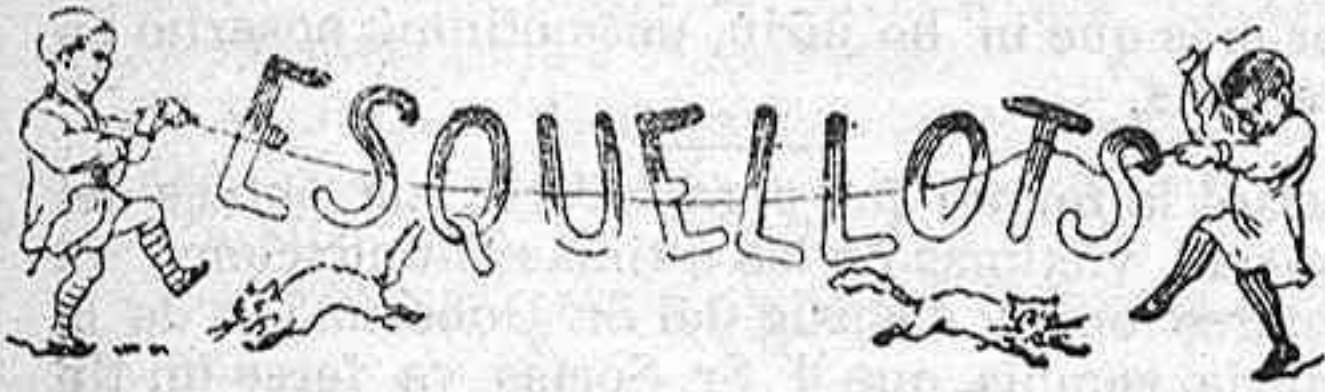
Ab tan bons elements y el vostre apoyo conta ésser regidor

PAU DE LAS PELAS

home de bé, de Jugas confrarias, lector de La Perdiu, etcetra, etcetra.

Per la copia

JEPH DE JESPU

PRIMERENCA

De las garrotadas que varen donarli, atrayent el soroll que feya la batuta al caure un concurs que no baixaria de doscentas personas, segons deya l'endemá *La Perdiu* no se li coneixia senyal en tot el cos. Seria perque se las tenyiria.

La Perdiu ens el pintava molt fresch y hasta molt valent, suposant que ningú li va pegar: al revés, assegurava qu' ell va apoderarse del bastó, y que si no li treuben dels dits al que anava á atacarlo, fá una desgracia.

Apúntintse 'ls metjes aquest nou sistema curatiu, invenció dels Perdigots: «una bona gofia, darrera de una gran pallissa fá l'efecte d'árnica.»

De totas maneras hi ha que reconéixer que desde 'l dijous de la senmana passada *La Perdiu* ha tancat el vocabulari de termes escullits que venia usant desde fá tant temps.

Aquella embestida tremenda que havia pres contra la *purria* y 'ls *perdularis*, ha parat en sech.

Lo qual demostra la existencia de un altre sistema curatiu, aplicable al periodisme insolent, y aquest si qu' es eficás: «una bona dossis de aixarop de bastó propinat á temps, ensenya de modos.»

Y ara, queda terminado este incidente.

Amichs com som de pagar ab favors els agravis que rebém, ens permetrém algunas petitas observacions gramaticals á la llargüesima pastoral del *Eminentísim*, per sí, quan fassi d' ella una nova edició té á bé tenirlas en compte. Pensi que si 's pot ser enemich de la civilisació moderna, no hi ha dret á serho de la Gramática castellana. Las pastorals ben escritas fan goig á tothom, fins als impíos.

Mans, donchs, á la obra.

L' *Eminentísim*—sens dupte pera donar una mostra de humilitat evangélica,—se tracta á sí mateix en plural, ab cada *Nos* y cada *Nuestro* y *Nuestra* (sempre ab N mayúscula), qu' espatarra. Pero com si no estigués acostumat á bragas, á cada instant li surten concordancias del tenor següent:

... «y quedábamos en suspenso, poseído de temor y pavor.

... «Estamos profundamente convencido de lo muy poco que somos y valemos.»

Y cent ó doscentas mes com aquestas, en que un no sab si 'l que li parla es un cardenal sol ó un cónclave.

En un altre passatge regularisa el verb *placer* (en catalá *plaire*) que com sab tothom es irregular, dihent: «de tal modo que nadie puede imponer á otro la obligación de aceptar lo verdadero ni de rechazar lo falso si á él no le pareciera bien ó no le placiera.

Placiera en lloch de *pluguiera*. Una inadvertencia com la de aquell que al descriure la marxa del juheu errant, escribia y *andó, andó, andó...*

Mes endavant diu: «y no decimos más, porque el resto lo sabéis todos de sobras.» En aquestas *sobras* hi *sobra* una s. L' adverb *de sobras* es una catalana da mes grossa que una catedral.

Y prou, que la mostra basta.

Puig si anessim seguint á través de l' enmaranya.

—No es que ja tingui fret: es que trobo que aixó vesteix.

CASTANYAS

—¿Cinch no més?... Me pensava que aquest any anavan tan abundants...

—Aquestas nó; son las altras las que hi van.

da prosa del *Eminentíssim*, acabaríam per omplir el present número de *llogorons*.

—¿De llogorons?—preguntará mes de un lector ab extranyesa.

Sí, senyors: *llogorons*, en castellá *gazapos*.

L' arcalde Sr. Amat aquests últims días va dedicar-se á fer algunas visitas á diversas dependencias municipals... y per tot arreu lo mateix.

En las oficinas que á l' hora del despaig no hi faltavan la meytat dels empleats, hi faltavan las dos terceras parts.

¡Pobrets!... Jo ja ho veig: cada cap de mes quan han de anar á firmar la nómina, agafan un cansanci tan gran, que en tot el decurs del mes següent, no son bons per res.

Una sorpresa molt agradable tingué aixís mateix al presentarse inopinadament á presenciar el pago de las brigadas.

Entre 'ls individus que acudeixen á percibir la quinzena hi havia un que altre senyoret vestit ab extraordinaria elegancia. Algun d' ells fins ostentava la gardenia al trau.

El Sr. Amat sembla que va enfadarse molt, quan en realitat havia de enorgullirse, al considerar que cap mes ciutat del mon té uns adoba-carrers y uns escombriaires de una vitola tan distingida com els que figuren en las brigadas municipals de Barcelona.

Una noticia inverossímil, trasmesa per telégrafo desde Madrid:

«S' ha calat foch á un estanch del carrer de Caravaca, cremantse totas las existencias.»

¿Qué s' ha cremat el veneno de la Tabacalera?

Vaja, aixó ja no es inverossímil, sino imposible.

Y per mes que m' ho jurin, permétinme posarho en quarentena.

Durant la reunió que pera socorre als pobles del Llobregat, víctimas de las últimas inundacions, va efectuarse en el despaig del Sr. Gobernador de la provincia, sembla que 'l Sr. Socías va ferse un tip de pesar figas.

Nosaltres no 'l censurém; molt al contrari, no podém menos de admirar la seva sanch freda.

Perque aquella assamblea va ser una verdadera *inundació*... de eloqüencia, y per adormirse de aquella manera quan el despaig se li inundava 's necessita estar dotat de una calma homérica y de un valor á tota proba.

Un dels presents, per cert individuo de la prempsa, va proposar que 's dediquessin al ausili dels inundats, els fondos de la Higiene.

Pero 'l Sr. Socías no va sentir res.

¡Ventatjes de dormirse á temps!

Un aplauso á l' Associació dels Coros de Clavé, que per solemnizar dignament la fusió ab ella de l' Associació Euterpense, sortiran lo próxim diumenje á postular pels carrers de Barcelona á favor dels pobles del Llobregat, damnificats per las inundacions del riu.

Aixís procedeixen els honrats obrers, fidels á las doctrinas y als sentiments del immortal Clavé.

Y á propósit:

Presidida per l' *Eminentíssim*, va constituhirse diluns la Junta de ausilis.

Estich, donchs, esperant á veure quinas disposicions pendrá perque 'l clero secular, regular é irregular, no quedi malament y per dessota de las societats corals.

Ab sols destinar á la suscripció en favor dels inundats el producte íntegro del lloguer de las cadiras, durant un diumenje, en totas las iglesias de la diócessis, podria reunir-se una suma considerable.

La verdadera caritat s' exerceix aixís: no ab pastorals, ab sacrificis: no ab paraulas, ab fets.

Hermosíssim es el quadro que 'l nostre bon amich Andreu Solá ha exhibit aquests días en el Saló Parés, premiat ab tercera medalla en l' última Exposició nacional de Bellas Arts.

Se titula *Bestias de carga* y representa un grupo de pobras llenyetaires, corbadas al pes del feix, en mitj de un paissatge inundat de sol. Una d' ellas descansa en primer terme.

L' obra es una visió felicíssima del natural que al mateix temps que als sentits, parla al cor ab la veu de una emoció verament comunicativa. El Sr. Solá ha sabut expressar un concepte altament pictórich y de fonda intenció social ab una admirable sinceritat de medis, y ab un equilibri que fá d' ell un impresionista perfecte, en quant la forsa de la expressió y lo ben acabat de la forma, s' armonisan sobre la tela, potser lo mes perfecte que ha sortit fins ara de la seva paleta.

El *Album Salón* ha tingut la felís idea de dedicar son ultim número al mestre Modest Urgell.

Com á artista y com á literat apareix en ell de cos enter.

Lo número del *Album Salón* es d' aquells que 's guardan.

Espigolat en un periódich francés:

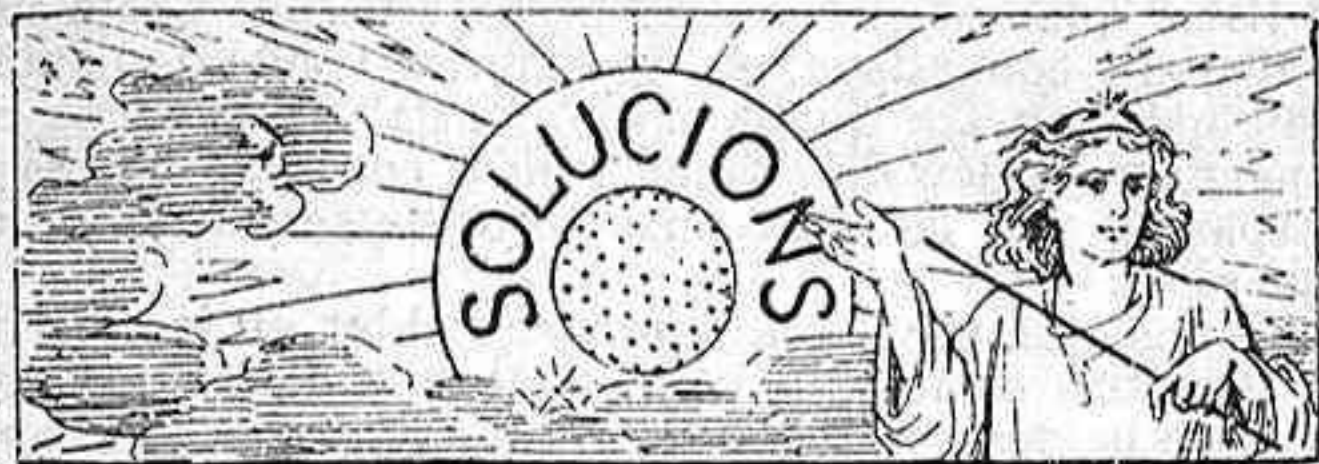
«L' extrém de la cortesía:

Joan Hiroux, á qui la societat tira en cara alguns pecadets puja á la guillotina.

Y 'l ministre de las altas obras l' invita amablement á passar el cap per la famosa obertura ab vistas á l' altre mon.

Joan Hivoux recula un pas, y fent una cortesia, exclama:

—Après vous!... (Vosté primer!)

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—A-pa-ra to.
 - 2.ª ID. 2.ª—Car-me-ta
 - 3.ª ENDAVINALLA.—El vent.
 - 4.ª BALDUFA NUMÉRICA.—Camilo.
 - 5.ª TRENCA-CLOSCAS.—Remey's per fora.
 - 6.ª CONVERSÀ.—Lia.
 - 7.ª GEROGLÍFICH.—Un mes ó menos no es mes que un menos ó mes.
- XARADA del Calaix d' un sabi.—Pa-cien-cia.

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

Hu-dos—Lluis, quina xicota!
 ab quin salero camina;
 oh, y sembla que 's tomba inena!
 ¿qué vol fe 'l favor de dirme
 á qui ha dat aquesta tot
 tan penetrant y aixerida?

—Calla home, calla, á n' á mí

me l' ha tres-terça, ¿oy pubilla?
 no 'n fassi pas cas d' aquest,
 escoltim á hu una mica:

si vol l' acompanyaré,
 puig m' agrada, no es mentida;

—No l' escolti no, rateta
 que sols diu embusterías
 y disbarats sense hu-terça
 ¡jo sí que l' estimaría!

—¿Volen anársen ben lluny?
 puig si 'l meu marit els fila
 els prima-tres-dos l' esquena
 ab el garrot que tragina.

—Qué fem noy; ¿girar la quía?
 —¿Y donchs? pero desseguida.

J. ASLEIB

II

Prima-dos, un apellido;
 en tercera negoció:
 quarta-terça al estiu s' usa
 y 'l Total població.

P. LLISTÓNS

LAS VISITAS DEL ALCALDE

—Teníu, son las deu, y encare niugú. ¡Cóm se coneix que avuy no es día de cobrar la mesada!

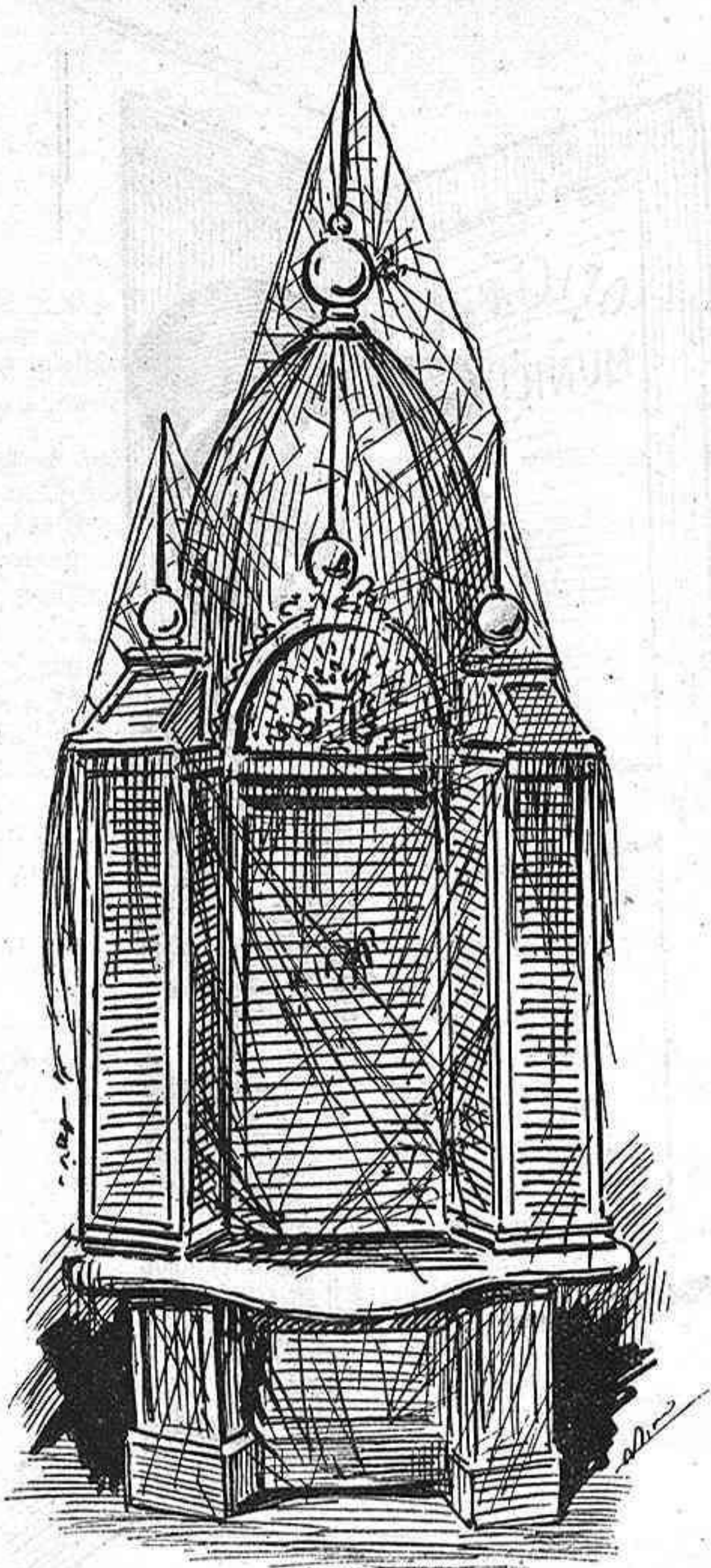

LAS MEDALLAS CATALANISTAS

6
COM SE NETEJAN ELS OBJECTES DE PLATA

El senyor Castellá era un catalanista dels reconsagrats; d'aquells que afirmen que no més hi ha gent decent a Catalunya y d'aquells que s'honran dient que als pobres no se'ls hauria de fer caritat quan la demanen en espanyol. Mes, la exageració del seu sentiment patriòtic no 'l privava, á pesar de tot, d'embrutarse (malament parlant) dessota del *Pi de las tres branques* quan se

¡POBRES KIOSCOS NOUS!

Y mientras tú ¡oh comisión!
dorms, badas... y dictaminas,
els desventurats kioscos
¡vinga omplirse de trenyinas!

tractava de negoci, perque aixó sí, segons ell, de sentit pràctic y de ull especulatiu als catalans ens en sobra.

Dihem aixó perque quan la *Unió* va publicar la primera serie dels famosos *segells* el senyor Castellá, fent gala de son amor á la ideya, va suscriure's desseguida per un centenar de cada color que, ab el descuento que li corresponia, va venirli á resultar un desprendiment de set pessetas y mitja. Ab aquest miler de sellos, aprofitant la ceva qu'allavoras grillava, va fer distintas operacions á Bolsa quan se cotisavan á preus altíssims y está clar, enllepolit com estava, va comprarne trenta ó quaranta mil més que, ara que ja ni se'n parla, 'ls fa servir per enganxar bitllets del Banch (única cosa que accepta d'Espanya), per las esgarrinxadas ó per adobar vidres esquerdats.

Y una cosa per l'istil li está succehint ab la moneda. D'un duro catalanista va pagarne vintidos rals; y pensant ab la ideya y ab el negoci, va adquirirne una cantitat (no sabem si tres ó quatre). Avuy l'home 's troba aburrit perque ningú 'ls hi pren ni á xavo y quan entra pera descambiarlos al mateix puesto ahont els hi van endossar se 'l treuhen del davant dient:—Avuy per avuy la *Unió* 'n té massas. Guardi'ls... ¿Quí sab? Demá pot venir una reivindicació... una independència...

Y 'l pobre senyor Castellá, entre decepció y decepció, comensa á duptar de las Bases de Manresa, quin programa admet totas las ideas políticas y religiosas; y de la Bandera catalanista á cuya sombra pueden cobijarse tots els partits desde el carlista fins al que s'está formant á can Pons del passeig d'Gracia. Y mentres tant l'home va netejant frega que fregarás las medallas perque no se li tornin lletjas ab perill de que d'aquí poch temps de netejarlas perdin la meytat del pés de plata.

Pera pulir y netejar objectes de plata: medallas, monedas, rellotjes, cuberts, etc..., sense por de que 's gastin fregantlos, no cal sino fer una pasta ab cendra de palla, barrejada ab mel y aygua, procurant aixugarlos bé un cop fregats ab suavitat.

Questo è tutto.

ANAGRAMA

La germana del *Total*
es promesa ab un xicot
que, segons me varen dir,
fá 'ls anys pel primer de *Tot*.

JOAN BORRELL

TRENCA-CLOSCAS

RITA GIL CUERO

Ab aquestas llettras degudament combinadas formar lo títol de una aplaudida sarsuela castellana del género xich.

J. B. B. (PICAROL)

CONVERSA

—¿Ahont vols aná aquest istiu, Antón?
—A montanya.
—Bé; pero ¿á quin punt?
—Home, entre tots dos ho bem dit.

UN GANXO

GEROGLÍFICH

CON

UN COMPANYY DE LA GOMA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olmo, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^{ia}

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Don Juan Tenorio

Drama de D. JOSÉ ZORRILLA

Ptas. 2

El Nuevo Tenorio

LEYENDA DRAMÁTICA, ORIGINAL DE
JOAQUIN M.^A BARTRINA y ROSENDO ARÚS

Precio 2 pesetas

TRATADO COMPLETO
DEL
NARANJO

POR
BERNARDO GINER ALIÑO

Un tomo en 8.º, Ptas. 6

EL ALGARROBO

Su descripción, multiplicación, cultivo, zona, enemigos que tiene, utilidades que reporta

POR
J. BASSA

Un tomo, Ptas. 2'50

ORGANOLOGRAFÍA MUSICAL

ANTIGUA ESPAÑOLA

POR
Felipe Pedrell

Un tomo en 8.º, encuadernado, Ptas. 2

LAS CARRERAS

CIENTÍFICAS, LITERARIAS Y ARTÍSTICAS
DE ESPAÑA

Estudios, gastos y porvenir que ofrecen

— POR MARCELINO OCA —

Ptas. 4

Manual de medicina, de higiene, de cirugía, y de farmacia doméstica, por DEHAUT

INDISPENSABLE Á TODAS LAS FAMILIAS

ENSEÑANDO

Lo que debe evitarse para conservar la salud.—Lo que debe hacerse para curar las enfermedades crónicas.—Los medios de remediar los accidentes más comunes.—La composición y propiedades de remedios usuales.

Un tomo en 8.º, encuadernado, Ptas. 2

Singlots poètics de Serafí Pitarra

NOVA EDICIÓ, AB NINOTS

Singlot 17 **L' AFRICANA** Preu 2 rals

Está adelantada la impresió del

ALMANACH

DE

La Esquella

DE LA TORRATXA

PERA L' ANY 1902

L' ALMANACH de LA ESQUELLA es l' aconteixement artístich-literari del any.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

LA EMBAIXADORA DEL HIVERN

¡Víctimas dels panallóns,
 prepareuvos á patí!
 ¿No deyaú que 'm demanavau?
 Ja soch aquí.